

Författningar angående döfstumma och blinda.

Angående döfstumundervisning,

gäller lag af den 31 maj 1889.

Skoldistrikt och skolstyrelser.

Med döfstumma, å hvilka denna lag är tillämplig, afses äfven sådana, hvilkas döfhet inträdt efter talförmågans fullständiga utveckling, om de för stumbets förebyggande hafva behof af dömstumlärares handledning. Sinnesslöa döfstumma, som efter behörig pröfning befinnas mottagliga för undervisning i döfstumskola, höra äfven under lagen, däremot icke döfstumma, som tillika äro blinda.

Landsting eller stadsfullmäktige i städer, som ej i landsting deltaga, skola föranstalta om undervisning åt de inom vederbörande landstingsområden eller städer befintliga döfstumma barn.

För ordnande af de döfstummas undervisning är riket indeladt i skoldistrikt. Stockholms stad hör till första distriktet, hvilket tillika omfattar Södermanlands län, Västmanlands län, Östergötlands län, Norrköpings stad och Gottlands län.

För hvarje skoldistrikt skall finnas en skolstyrelse, som har sitt säte, där skolan eller dess hufvudafdelning är belägen.

Ledamöter i skolstyrelsen utses för en tid af fyra kalenderår af vederbörande landsting och stadsfullmäktige i de städer, som ej i landsting deltaga.

Huru många ledamöter hvar landsting eller sådan stad skall välja, beror på dess folkmängd.

Skolstyrelse tillkommer: att i enlighet med denna lag uppgöra skolreglemente, hvaraf ett exemplar insändes till Ecklesiastikdepartementet, att till och afsätta föreståndare och lärare, att handhafva skolans ekonomi, att öfvervaka undervisningen, att fastställa därför nödig läs- och arbetsordning äfvensom att vid hvarje läsårs slut till Ecklesiastikdepartementet ingifva berättelse om döfstumundervisningens anordning och utveckling inom distriktet jämte sammandrag af räkenskaperna.

I distrikt, omfattande mer än ett landstingsområde, eller en stad, som ej i landsting deltagar, äger skolstyrelsen att utöfver hvad ofvan sagts besluta jämväl i öfriga frågor rörande döfstumundervisningen; dock att styrelsens beslut, där desamma angå anskaffande af erforderliga lokaler för skola eller skolas årliga utgiftsstat, underställas vederbörande landstings och stadsfullmäktiges pröfning.

Uppstå därvid olika beslut, skall frågans afgörande hänskjutas till en

nämnd, till hvilken landsting eller stad, som ej i landsting deltagar, för hvarje år, efter folkmängden inom sitt område, väljer ledamöter.

Det belopp, som utöfver påräkneligt statsbidrag och öfriga för skolstyrelsen tillgängliga medel erfordras, skall af styrelsen fördelas på vederbörande landstingsområden eller städer i förhållande till deras folkmängd.

Sedan genom sammanstående beslut af vederbörande landsting och stadsfullmäktige eller genom beslut af nämnden utgiftsstaten för skoldistriktet blifvit fastställd, har skolstyrelsen att därom göra anmälan hos vederbörande Kungl. Maj:ts Befallningshafvande med uppgift på hvad som efter folkmängden belöper på hvarje landstingsområde eller stad; och åligger det Kungl. Maj:ts Befallningshafvande att, därest erforderliga medel icke blifvit af landsting eller stadsfullmäktige för ändamålet anvisade, med tillämpning af den debiteringsgrund, som är stadgad i afseende å landstingsmedel, låta verkställa uträkning å hvad som för landstingsområdet eller staden belöper på hvarje bevillningskrona samt debitera och indrifva medlen i sammanhang med kronoskatterna under benämning: *bidrag till döfstumundervisningen*, hvarefter medlen tillhandahållas skolstyrelsen.

I distrikt, omfattande allenast ett landstingsområde eller en stad, fastställas af vederbörande landsting eller stadsfullmäktige årligen utgiftsstat för döfstumundervisningen efter därom af skolstyrelsen afgifvet förslag. På landstinget eller stadsfullmäktige beror, huruvida åt skolstyrelse i sådant distrikt må öfverlämnas att besluta jämväl i andra än de å sid. 194 i st. 3, från slutet räknadt, nämnda frågor.

Hvarje landsting eller stad, som ej i landsting deltagar, må för granskning af styrelsens förvaltning och räkenskaper årligen utse revisorer.

Revisorernas berättelse skall föreläggas vederbörande landsting eller stadsfullmäktige, och äga de hvar för sig att afgöra, huruvida ansvarsfrihet må meddelas.

Skolor.

Vid hvarje skola bör, därest densamma är ordnad för undervisning efter skilda metoder, finnas en linje för undervisning efter talmetod, en linje för undervisning efter skrifmetod och, där så erfordras, en för undervisning efter teckenmetod. Är skolan ordnad för undervisning efter talmetod allenast, skall densamma med hänsyn till barnens olika förmåga att tillgodogöra sig undervisningen indelas på särskilda linjer.

För utrönande af barnens olika begåfning och anlag skall vid hvarje skola finnas en särskild intagningsklass.

Af skolans föreståndare böra tid efter annan undersökningar anställas, på det att det må utrönas, huruvida barn må kunna öfverflyttas till annan linje än den, till hvilken det ursprungligen hänvisats.

Skola får anordnas med intagning af barn antingen årligen eller hvart annat år.

Skolans skilda linjer äfvensom intagningsklassen få förläggas till olika platser. Särskildt bör tillses, att icke undervisningen å tallinjen blir lidande därigenom att dess lärjungar obehörigen sammanföras med lärjungarne å de öfriga linjerna.

Lärokursen bör i allmänhet upptaga en tid af åtta år.

Såvidt med hänsyn till de döfstummas bristande sinne är möjligt, bör i döfstumskolan meddelas undervisning i samma kunskapsämnen som i folkskolan och till ungefär samma omfattning. Hit höra handaslöjd samt trädgårdsskötsel, där lämpligt jordland härtill blifvit upplåtet.

Läroplan för de döfstummas undervisning meddelas af Kungl. Maj:t.

Se kungl. kungörelse d. 31 maj 1889.

För att underhålla den döfstummes håg för kunskaper samt stödja hans religiösa och sedliga lif skall styrelsen låta sig angeläget vara att, i den mån omständigheterna medgifva, erbjuda utgångna lärjungar tillfälle att under någon vecka af året besöka skolan.

Kungl. Maj:t utser en sakkunnig man att hafva öfverinseende öfver döfstumskolorna samt vaka öfver deras ledning och utveckling.

Omkostnaderna för inspektionen bestridas af statsmedel.

Kungl. Instr. för inspektören af den 6 december 1889. Denne har att hvar tredje år till ecklesiastikdepartementet afge berättelse.

Lärare.

Vid hvarje skola skall finnas föreståndare samt för öfrigt nödig lärarepersonal.

Två hvarandra närbelägna skolor inom samma distrikt må dock kunna under samma föreståndare förenas.

För att kunna antagas till lärare vid döfstumskola fordras, utom god fallenhet för lärarekallet, att hafva aflagt godkänd afgangsexamen vid det genom statens försorg anordnade seminarium för bildande af döfstumlärare.

Kungl. reglemente d. 30 augusti 1905 för döfstumlärares pensionsanstalt.

Lärjungar.

Alla döfstumma barn i skolåldern skola till undervisning i distriktets döfstumskola inställas, såvida icke föräldrar eller målsmän, som sådant förredraga, enskildt sörja för undervisningen af dem, hvilka stå under deras målsmansskap; dock åligger det skolstyrelse att tillse, att den undervisning, barnen sålunda erhålla, i noggrannhet och omfattning hufvudsakligen motsvarar den, som i de offentliga döfstumskolorna meddelas. Om annat förhållande befinnes äga rum, bör skolgång åläggas barnen i skola, som af styrelsen anvisas.

Skolåldern räknas från och med det år, under hvilket barnet fyller sju år, och må dess skolgång ej uppskjutas längre än till det år, under hvilket barnet fyller nio år, därest icke sådant i följd af skolans anordnande med intagning allenast hvar annat år ovillkorligen påkallas, i hvilket fall ytterligare ett års uppskof må äga rum.

Barn är skolpliktigt under de åtta år, som följa efter dess intagning i skolan, därest barnet icke före denna tid inhämtat sådana kunskaper och nått den utveckling, att det anses böra från skolgång befrias, eller är så svagt

begäfvadt, att dess fortsatta vistelse i skolan, efter inspektörens pröfning, anses vara utan gagu.

För att blifva i tillfälle att anordna och öfvervaka samtliga döfstumma barns nöjaktiga undervisning äger styrelsen att från hvarje till distriktet hörande församlings skolråd en gång om året, å tid, som styrelsen bestämmer, bekomma fullständig förteckning på alla inom församlingen befintliga döfstumma under aderton år, äfvensom att i öfrigt erhålla de upplysningar, styrelsen kan finna erforderliga.

I den händelse föräldrar eller målsmän tredskas att efterkomma de föreskrifter, som, i afseende å de döfstumma barnens undervisning, i denna lag eller i enlighet med densamma af vederbörande skolstyrelse meddelas, skola de tredskande undergå varning af församlingens skolråd, som om verkställigheten därpå underrättar styrelsen. Blifver sådan varning fruktlös, få genom skolrådets försorg barnen från föräldrar eller målsmän skiljas och på dessas bekostnad öfversändas till skola, som af styrelsen anvisas.

För barns inträde i döfstumskola erfordras:

prästbevis, upptagande det döfstumma barnets ålder samt föräldrarnas stånd och villkor;

skolbetyg, om den döfstumme förut bevistat skola; samt

läkarebetyg med särskildt yttrande om syn-, hörsel- och talorganens beskaffenhet samt uppgift, huruvida den döfstumme lider af idioti eller af sådan sjukdom, som kan hafva en skadlig verkan på skolans öfriga lärjungar.

Därest målsman uraktlåter att till skolstyrelse ingifva nu omförmälda handlingar, åligger det skolråd att på styrelsens begäran desamma anskaffa och till styrelsen insända. Det åligger ock skolråd att tillse, att de döfstumma barnen å den tid, styrelsen bestämmer, vid skolans inställas.

Kostnader för döfstumskoleväsendet.

Utgifterna för undervisningen, lärarnes aföning, lärjungarnes underhåll, anskaffande af erforderliga lokaler för skolan, skolmöbler, undervisningsmateriel och hvad i öfrigt för skolan erfordras bestridas af skoldistriktet.

Om bidrag af statsmedel till döfstummas undervisning är särskildt stadgad. (Se sid. 198.)

Landsting eller stadsfullmäktige, hvarom här är fråga, äga för hvarje till landstingsområdet eller staden hörande, i dess döfstumskola intaget barn bestämma viss årlig afgift, med hvilken föräldrar eller målsman böra bidraga till en del af barnets *kosthåll* vid skolan. De barn, hvilkas föräldrar eller målsmän icke äga tillgång till afgiftens erläggande, böra genom fattigvårdssamhällets försorg härutinnan understödjas.

Döfstumlärares utbildning.

Med döfstumskola å Manilla bör, för bildande af lärare och lärarinnor för döfstumundervisningen, vara förenadt ett seminarium, där afgiftsfri un-

dervisning meddelas åt dem som önska anställning såsom lärare eller lärarinnor vid döfstumskolor.

Efter avslutad seminariekurs och sedan elev af seminariets rektor erhållit intyg däröfver samt väl vitsordats för flit och uppförande, äger han att genomgå ett profår vid den döfstumskola, som honom af chefen för Ecklesiastikdepartementet anvisas.

Jmfr kungl. cirk. d. 12 sept. 1890.

Med de elever, som genomgått sådan profårskurs, anställes afgångsexamen å seminariet vid vårterminens slut i närvaro af en eller flera af chefen för Ecklesiastikdepartementet förordnade sakkunniga personer.

På framställning af vederbörande skolstyrelse anvisas i mån af tillgång medel till stipendier åt lärarelever.

Angående anslag af allmänna medel till döfstumskolor

gäller kungl. kung. d. 31 maj 1889.

Till uppehållande af dömstumskola, som är anordnad af skoldistrikt, omfattande mer än ett landstingsområde eller en stad, som ej i landsting deltagar, kan statsbidrag beviljas med 250 kronor för år för hvarje barn, som inom skolan eller på dess bekostnad åtnjuter underhåll, samt med 125 kronor för hvarje annat i skolan intaget barn. Till uppehållande af annan döfstumskola, hvilken af Kungl. Maj:t finnes vara däraf förtjänt, kan statsbidrag beviljas med högst 100 kronor för år för hvarje barn, som inom skolan eller på dess bekostnad åtnjuter underhåll, samt med högst 50 kronor för hvarje annat i skolan intaget barn.

Ansökning om statsbidrag till uppehållande af döfstumskola skall ställas till Kungl. Maj:t. Den inlämnas till Kungl. Maj:ts Bfhde i det län, inom hvilket skolstyrelsen har sitt säte.

Angående anslag af allmänna medel till döfstumskoldistrikt, som till enskild undervisningsanstalt öfverlämnat sinnesslött döfstumt barn

gäller kungl. kung. den 5 juni 1896.

Döfstumskoldistrikt, hvars skolstyrelse finner lämpligt att på distriktets bekostnad till enskild undervisningsanstalt öfverlämna sinnesslött döfstumt barn, som är mottagligt för undervisning, må uppbära för hvarje sådant barn lika stort årligt statsbidrag, som enligt nådiga kungörelsen angående anslag af allmänna medel till döfstumskolor den 31 maj 1889 skulle hafva tillkommit distriktet, om barnet varit intaget i af distriktet anordnad skola, dock under villkor, att de lärare, som äro anställda vid den läroanstalt, dit barnet blifvit öfverlämnadt, hafva den behörighet, som i lagen angående

döfstumundervisningen den 31 maj 1889 är föreskrifven, och att vederbörande inspektör finner barnets vård och undervisning tillfredsställande.

För anordnande af kyrklig *själavård åt döfstumma* utgår anslag af allmänna medel i den ordning, som stadgas i kungl. kung. d. 6 okt. 1905. Döfstumpräster ha rätt till tjänsteårsberäkning enligt kungl. kung. d. 26 jan. 1906.

Angående blindundervisningen

gäller lag af den 29 maj 1896.

(Jmfr stadga för läroanstalter för blinda sid. 200.)

Med blinda, å hvilka denna lag är tillämplig, afses icke blott de, som äro helt och hållet oförmögna att se, utan äfven sådana, hvilkas synförmåga är till den grad försvagad, att de icke med någon egentlig fördel kunna deltaga i vanlig skolundervisning.

Å blinda, som tillika äro döfstumma eller sinnesslöa, äger denna lag ej tillämplighet. Om fallandesjuka blinda m. fl. se sid. 201, 3:e st. från slutet.

Erforderliga anstalter för blinda barns uppfostran och undervisning upprättas af *staten* och utgöras af dels förskolor, till hvilka är förlagd den förberedande undervisningen, dels institut för undervisningens fortsättande och avslutande.

Alla sådana barn, å hvilka denna lag äger tillämplighet, skola till undervisning inställas i vederbörlig af *staten* upprättad läroanstalt för blinda, såvida icke föräldrar eller målsmän, som sådant föredraga, enskildt sörja för undervisningen af dem, som stå under deras målsmanskap, eller barn befinnas behäftadt med sådan sjukdom, att detsamma ej anses böra i offentlig läroanstalt intagas.

Vederbörande skolråd skall tillse, att blindt barn, i enlighet med denna lag, varder i läroanstalt intaget, äfvensom att barn, som enskildt undervisas, erhåller sådan undervisning, att den i noggrannhet och omfattning hufvudsakligen motsvarar den, som meddelas i offentlig läroanstalt för blinda. Kommer till skolrådets kännedom, att blindt barn afhålles från undervisning eller icke erhåller nöjaktig sådan, skall skolrådet ålägga barnet skolgång i offentlig läroanstalt för blinda. Skulle föräldrar eller målsmän tredskas att efterkomma hvad i afseende å de blinda barnens undervisning i denna lag finnes stadgadt eller hvad af vederbörande skolråd på grund däraf föreskrifves, skola de tredskande undergå varning af skolrådet. Blifver sådan varning fruktlös, må barnet kunna från föräldrar eller målsmän skiljas och på deras bekostnad sändas till vederbörlig läroanstalt.

Skolåldern räknas från och med det år, under hvilket barnet fyller sju år, och må dess skolgång ej uppskjutas längre än till det år, under hvilket barnet fyller nio år.

För barn, som blifvit blindt efter sistnämnda tid eller af förekommen anledning icke, på sätt ske bort, i läroanstalt för blinda intagits inom nu

stadgad tid, fortfar skyldigheten att till undervisning i sådan anstalt inställas, till dess barnet fyller fjorton år.

Barn är skolpliktigt under de tio år, som följa efter dess intagning i läroanstalt, därest icke barnet före denna tids utgång inhämtat sådana kunskaper och färdigheter samt uppnått den utveckling, att det anses böra från skolgång befrias, eller är så svagt begåfvadt, att dess fortsatta vistelse i läroanstalt anses vara utan gagn.

För hvart och ett blindt barn, som, på grund af bestämmelserna i denna lag, är intaget i på statens bekostnad upprättad läroanstalt för blindas, vare sig förskola eller institut, skall af *vederbörande landstingsområde eller af stad, som ej i landsting deltagar*, erläggas en årlig afgift af 300 kronor.

Landsting eller stadsfullmäktige i stad, som ej i landsting deltagar, äga att för hvarje till landstingsområdet eller staden hörande barn, som, enligt hvad i denna lag stadgas, är intaget i förskola för blindas eller i blindinstitut, bestämman en viss årlig afgift, med hvilken föräldrar eller målsmän skola bidra till betäckande af kostnaderna för barnets vistelse vid skolan eller institutet.

De föräldrar eller målsmän, hvilka icke äga tillgång till afgiftens erläggande, skola genom fattigvårdens försorg härutinnan understödjas.

Lagen öfverlämnar åt Kungl. Maj:t att utfärda de närmare föreskrifter, som för dess tillämpning kunde erfordras.

Kungl. Maj:ts nådiga stadga för läroanstalter för blindas;

d. 29 maj 1896 med ändringar af d. 28 juni och d. 30 dec. 1901.

Läroanstalter och deras administration.

De af staten bekostade läroanstalterna för blindas barn afse att bibringa dessa icke blott ett kunskapsmått, som är jämförligt med det, som inhämtas i fast folkskola, utan äfven sådan färdighet i handverk och handarbete, att de, sedan de lämnat läroanstalten, kunna förtjäna sitt uppehälle eller åtminstone, efter måttet af krafter och begåfning, därtill bidra.

Läroanstalterna för blindas äro, för meddelande af förberedande undervisning, två förskolor för blindas, en å Tomteboda, afsedd företrädesvis för Svealand och Norrland, och en i Växjö, beräknad företrädesvis för Götaland, samt för undervisningens fortsättande och avslutande, ett institut för blindas å Tomteboda, afsedt för hela riket.

Institutet och den till Tomteboda förlagda förskolan för blindas utgöra med hänsyn till förvaltningen en läroanstalt.

Institutet jämte förskolan för blindas å Tomteboda lyda under en direction, där landshöfdingen i Stockholms län är själfskrifven ordförande och hvars öfriga ledamöter förordnas af Kungl. Maj:t.

Styrelsen öfver förskolan i Växjö tillsättes af Kungl. Maj:t.

Vid institutet anställas en rektor, som förordnas af Kungl. Maj:t, sedan

direktionen afgifvit underdånigt förslag. Han har tillika tillsyn öfver den vid Tomtebodas förlagda förskolan för blinda.

Förskolan i Växjö förestås jämväl af en rektor. Denne förordnas af skolans styrelse.

Lärare.

För att kunna antagas till ämneslärare eller ämneslärarinna fordras, jämte lämplighet för lärarekallet, antingen att hafva undergått fullständig afgangsexamen vid något statens seminarium för bildande af lärare eller lärarinnor samt att därjämte hafva visat sig äga insikt i blindundervisningen, eller ock att på annat sätt hafva styrkt sig äga motsvarande kunskaper och erforderlig pedagogisk utbildning.

Lärjungar.

Direktionen (styrelsen) antager och utskrifver lärjungar.

I förskola intages barn det år, under hvilket det fyller sju år; dock kan, när omständigheterna det påkalla, intagning i skolan uppskjutas till det år, under hvilket barnet fyller nio år.

Uti institutet intagas barn, som nöjaktigt genomgått förskola, äfvensom barn i en ålder icke öfverstigande fjorton år, hvilka ej kommit att intagas vid någon förskola; direktionen dock medgifvet att vid fråga om intagning vid institutet i särskilda fall bevilja undantag från de här föreskrifna villkoren.

För barn, som skall intagas i läroanstalt för blinda, bör till direktionen (styrelsen) å tid, som densamma bestämmer, ingifvas skriftlig anmälan med bifogande af följande handlingar:

prästbevis, upptagande det blinda barnets ålder, föräldrarnas stånd och förmögenhetsvillkor samt hemort, dopattest, därest barnet blifvit döpt, och för öfrigt de upplysningar, som innefattas i af Kungl. Maj:ts fastställda, af direktionen (styrelsen) tillhandahållna formulär; samt

läkarebetyg, innehållande uppgift, huruvida barnet blifvit vaccineradt samt om detsamma är behäftadt med smittosam eller obotlig sjukdom eller icke.

Intagning i läroanstalt äger rum vid läsårs början; direktionen (styrelsen) dock obetaget att, då särskilda omständigheter därtill föranleda, härifrån medgifva undantag.

I de läroanstalter för blinda, för hvilka denna stadga gäller, få icke intagas sådana blinda barn, som bevisligen lida af fallandesjuka eller annan sjukdom, som af vederbörande läkare anses utgöra bestämdt hinder för intagande.

Förskola innehåller fyra klasser. Lärokursen är beräknad till fyra år, hvarefter lärjunge bör öfvergå till institutet för fortsatt undervisning.

De barn, som på grund af svagare begåfning anses icke kunna hafva nytta af

den mer omfattande undervisning, som uti institutet meddelas, kunna i förskolan få avsluta sin skolundervisning och för detta ändamål, om utrymmet medgifver det, där kvarstanna ännu högst två år.

Institutet innehåller sex klasser. Lärokursen är beräknad till sex år för de lärjungar, hvilka förut genomgått förskola, och till åtta år för öfriga lärjungar.

För att blifva i tillfälle att anordna och öfvervaka samtliga blinda barns nöjaktiga undervisning äger institutets direktion att från de särskilda skolråden i landets församlingar hvarje år bekomma fullständig förteckning på alla inom församlingen befintliga blinda under tjugu år med uppgift på deras hemort och ålder.

Därest till direktionens kunskap kommer att blindt barn finnes, som icke erhåller nöjaktig undervisning, äger direktionen gifva detta vederbörande skolråd tillkänna för den åtgärd, som enligt lagen angående blindundervisningen på skolrådet ankommer.

Jmfr sid. 199.

Ang. sinnesslöa, epileptiker, vanföra se grupp VI b, V b, VI a.

Arbetareskyddslagstiftning.¹

Ur lagen den 17 okt. 1900 angående minderåriges och kvinnors användande i industriellt yrke: Den, som är under 12 år, får ej användas. Den, som är öfver 12 år men under 18, får användas, om skolplikten upphört och med läkarebetyg styrkts, att arbetet ej kan anses i följd af vederbörandes sjuklighet eller svaghet medföra men. Vissa farliga arbeten få ej utföras. Arbetstiden begränsad. Genom lag d. 20 nov. 1909 har kvinnors användande till arbete nattetid i vissa industriella företag förbjudits.

Om minderårigs användning i till fabrik ej hänförligt handverk och handtering gäller lag af d. 18 nov. 1881.

Näringsfrihetsförordningen af d. 18 juni 1864 innehåller bestämmelser om näringsidkares förhållande till biträden.

Angående skydd mot yrkesfara är stadgadt i lag af d. 10 maj 1889 med ändringar.

Om statens yrkesinspektörer se k. instr. d. 20 juni 1890 m. fl. författningar.

Om ersättning för skada i följd af olycksfall i arbete gäller lag af d. 5 juli 1901 m. fl. författningar. Jmfr riksförsäkringsanstalten grupp IX c.

Med stöd af lag d. 4 dec. 1896 har förbjudits barn af mankön under 14 och kvinnkön under 15 års ålder att hvardagar kl. 8 e. m.—8 f. m. samt sön- och helgdagar jämväl under öfriga tider af dygnet å hufvudstadens gator, utskänkningsställen eller andra offentliga lokaler utbjuda eller utdela tryckalster, blommor eller annat.

Barn af nyss nämnd ålder få enligt k. f. af d. 10 dec. 1897 ej användas vid offentliga förevisningar.

Om tiden för bodars öppenhållande söcknedagar är särskildt stadgadt.

¹ Förslag till ny lagstiftning framlagdt af en k. kommitté.

TREDJE AFDELNINGEN

TREDJE AFDELNINGEN

Gruppe I. Institutioner med offentlig tilgængelighed

- 1) Højskoler, gymnasier og lærerseminarer
- 2) Højskoler, lærerseminarer og tekniske skoler

Gruppe II. Børn og ungdom

- 1) Børnehaver, ungdomsuddannelse og skoler
- 2) Uddannelsesinstitutioner for børn og ungdom
- 3) Børnehaver, uddannelsesinstitutioner, biblioteker m. m.
- 4) Børn- og ungdomscenter
- 5) Børnehaver og ungdomscenter

Gruppe III. Uddannelse

- 1) Uddannelsesinstitutioner, uddannelsesinstitutioner
- 2) Uddannelsesinstitutioner og uddannelsesinstitutioner
- 3) Uddannelsesinstitutioner og uddannelsesinstitutioner
- 4) Uddannelsesinstitutioner og uddannelsesinstitutioner
- 5) Uddannelsesinstitutioner

Gruppe IV. Sjuker og konvalidententer

- 1) Sjuker
- 2) Sjuker og konvalidententer, konvalidententer og konvalidententer

Faint, illegible text at the top of the page, possibly bleed-through from the reverse side.

W. H.

TRIPLE ARBEITEN

TRIPLE ARBEITEN

Main body of faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

TREDJE AFDELNINGEN.

Tredje afdelningen omfattar inom Stockholm befintliga eller för Stockholms innevånare tillgängliga föreningar, sällskap och institutioner af olika slag, som hafva till syfte att förebygga eller lindra nöd eller afse organisation, utbildning e. d. Afdelningen har indelats i efterföljande tio grupper och hvarje grupp i två eller flera underafdelningar. Inom hvarje sådan underafdelning ha respektive institutioner angifvits i bokstafsordning.

Grupp I. Institutioner med allmänt välgörande syfte:

- a) Organisation, utbildning och understöd.
- b) Religiösa institutioners understödsarbete.

Grupp II. Späda barn:

- a) Hem och vård åt friska barn.
- b) Hem och vård åt sjuka barn.

Grupp III. Barn och ungdom:

- a) Barnhem, uppfostringsanstalter och asyler.
- b) Arbetsstugor, barnavårn och skolor.
- c) Barnkrubbor, beklädnadssällskap, kolonier m. m.
- d) Sjuk- och konvalescentvård.
- e) Skydds- och räddningshem.

Grupp IV. Vuxna:

- a) Arbetsförmedling, arbetsanstalter, arbetsföreningar.
- b) Försörjning och tillfälligt understöd.
- c) Asyler och natthärbärgen samt skydds- och räddningsverksamhet.
- d) Elev- och arbeterskehem samt billiga bostäder och egna hem.
- e) Diverse.

Grupp V. Sjuka och konvalescenter:

- a) Sjukhus.
- b) Sjuk- och konvalescenthem, sanatorier samt brunns- och badorter.

- c) Alkoholisthem och kuranstalter.
- d) Sjukvård i hemmen och polikliniker.
- e) Tillfälligt understöd och diverse.

Grupp VI. Andligen eller lekamligen vanlottade:

- a) Hem, skydd och uppfostran åt blinda, döfstumma, lytta och vanföra.
- b) Hem, skydd och uppfostran åt idioter och sinnesslöa.

Grupp VII. Åldringar:

- a) Hem och anstalter.
- b) Tillfälligt understöd.

Grupp VIII. Fonder och donationer:

- 1 a) Barn och ungdom till vård, fostran, stipendier, tillfälligt understöd m. m.
- 1 b) Barn och ungdom, beklädnad.
- 1 c) Barn och ungdom, bespisning.
- 1 d) Barn och ungdom, barnkrubbor och kolonier.
- 2 a) Vuxna, tillfälligt understöd.
- 2 b) Vuxna, stipendier.
- 3 a) Vuxna och åldringar, pensioner.
- 3 b) Åldringar, tillfälligt understöd.
- 3 c) Åldringar, tillfälligt understöd åt inom ålderdomshem intagna personer.
- 4) Sjuka och konvalescenter, tillfälligt understöd.
- 5) Andligen och lekamligen vanlottade.

Grupp IX. Själfhjälps:

- a) Sjuk- och begravningskassor m. m.
- b) Lifränte- och pensionskassor m. m.
- c) Försäkringsanstalter, diverse.

Grupp X. Utbildning samt föreningar med hufvudsakligen ideellt syfte:

- a) Utbildningsanstalter.
- b) Folkbildning och klubbar.
- c) Religiösa föreningar.
- d) Nykterhetsföreningar.
- e) Ideell verksamhet af olika slag.

Grupp I.

Under Grupp I, »Institutioner med allmänt välgörande syfte», har upptagits hufvudsakligen sådana institutioner, hvilka hafva välgörenheten som medel till ett allmänt höjande af den fattigare befolkningens ställning såväl i socialt och ekonomiskt som i moraliskt hänseende. Hit har räknats dels föreningar, hvilka liksom diakonissföreningen afse utbildning af krafter för det sociala arbetet och dessa krafter direkta deltagande i hjälparbetet, samt föreningar, hvilka liksom F. V. O. och Svenska Fattigvårdsförbundet afse organisation af hjälparbetet i första rummet men äfven därjämte utbildning och i den mån omständigheterna det kräfvat understödsarbete, dels kyrkliga församlingars och sammanslutningars understödsarbete.

Öfversikt öfver Grupp I a.

Grupp Ia = Organisation, utbildning och understöd

omfattar 9 institutioner, nämligen:

Allmänna Skyddsföreningen,
 Elisabet-Föreningen,
 Elsa Borgs Bibelkvinnohem och Missionshem,
 F. V. O. (Föreningen för Välgörenhetens Ordnannde),
 Samariterhemmet i Uppsala,
 Svenska Diakonanstalten,
 Svenska Diakoniss-sällskapet,
 Svenska Fattigvårdsförbundet,
 Tyska S:t Gertruds-församlingens diakoniss- och skyddsförening.

Understödstagarnas antal har endast för två af dessa kunnat angifvas och utgör för dessa sammanlagt 4,896 personer.

Institutionernas sammanlagda inkomster 1909 utgjorde kr. 592,706:29; utgifter 1909 kr. 609,365:98. Tillgångar öfver skulderna 31 dec. 1909 kr. 1,160,548:64. Donationer och fonderadt kapital finnas angifna för fem institutioner med sammanlagt kr. 1,222,843:91. Kommunalt anslag innehades af Svenska Diakonanstalten med kr. 12,000:— och statsanslag af Svenska Fattigvårdsförbundet med kr. 8,000:—. De kommunala anslag, som åtnjutas af Elsa Borgs skydds- och barnhem och af Svenska Diakoniss-sällskapets anstalter återfinnas under dessa institutioner.

Allmänna Skyddsföreningen i Stockholm. *Beskyddarinna:* H. M. Änkedrottningen.

Ledning: en Centralkommitté, bestående af H. M. Änkedrottningen, ordf.: öfverkammarherre G. Celsing, v. ordf.: fattigvårdsinspektör A. Lindblom, skattm.: auditör C. G. E. Breitholtz, sekr. samt 20 ledamöter. 12 skyddskommittéer utgöra lokalstyrelser inom de särskilda territoriella församlingarna och hvardera välja en ledamot samt en suppleant i centralkommittén.

Skyddskommittén inom Storkyrkoförs.: frih. an E. Fleetwood, ordf., Riddarhuset;

fru O. Rohtlieb, v. ordf.; frih. R. A. S. Fleetwood, sekr. jämte 6 öfriga ledamöter.

Skyddskommittén inom Klara förs.: fröken Anna Du Rietz, ordf., Vasagatan 12; fru E. Bibau, v. ordf.; fröken E. Du Rietz, sekr. jämte 7 öfriga ledamöter.

Skyddskommittén inom Gustaf Vasa förs.: fru M. L. Klason, ordf., Tegnérlunden 4; fröken K. Ekström, v. ordf.; fröken H. Lodin, sekr. jämte 5 öfriga ledamöter.

Skyddskommittén inom Gustaf Vasa förs.: fröken Anna Sparre, ordf., Karlbergsvägen 16 IV; fröken M. Kjellberg, v. ordf.; fru E. Eidem, sekr. jämte 4 öfriga ledamöter.

Skyddskommittén inom S:t Matteus förs.: pastor A. Berglund, ordf., Upplandsgatan 70; fröken K. Ekström, v. ordf.; fru A. Bergman, sekr. jämte 6 öfriga ledamöter.

Skyddskommittén inom Jakobs och Johannes förs.: frih:an L. Sörensen, ordf., Blasieholmstorg 11; fröken Lotten af Ugglas, sekr. jämte 7 öfriga ledamöter.

Skyddskommittén inom Hedvig Eleonora förs.: kyrkoherde J. Källänder, ordf., Jungfrugatan 7 B; fru L. Vult von Steijern, v. ordf.; frih:an E. Lagerheim, sekr. jämte 4 öfriga ledamöter.

Skyddskommittén inom Engelbrekts förs.: pastor C. A. Rehn, ordf., Biblioteksgatan 27; fröken Eva Svedelius, v. ordf.; fröken A. von Hermansson, sekr. jämte 3 öfriga ledamöter.

Skyddskommittén inom Oscars förs.: fru Anna Fries, ordf., Oskars församlingshus; fru I. Carlsson, v. ordf.; pastor B. O. Aurelius, sekr. jämte 6 öfriga ledamöter.

Skyddskommittén inom Katarina förs.: fru M. Landquist, ordf., Högbergsgatan 17; fru H. Fris, sekr. jämte 4 öfriga ledamöter.

Skyddskommittén inom Maria förs.: fru A. Edberg, v. ordf.; fröken A. Karsberg, sekr. jämte 11 öfriga ledamöter. Ordförande: vakant.

Skyddskommittén inom Kungsholms förs. utgöres af H. K. H. Hertiginnan Sofias Fruntimmers-skydds-förening uti Kungsholms församling: fru S. Larsson, ordf.; prof:skan M. L. Berg, v. ordf.; fru L. Frumerie, sekr. jämte 6 öfriga ledamöter.

Till biträde åt skyddskommittéerna utses skyddsfruar.

Föreningens ändamål är bland annat att genom noggranna undersökningar vinna kännedom om hjälpsökandes omständigheter och behof samt därom, på begäran, meddela upplysningar, att emottaga, samvetsgrant använda och redovisa de understöd i penningar eller annat, som till lindring i nödlidandes belägenhet kunna blifva åt föreningen anförtrodda; och att i sin mån söka lindra nöden och för sådant ändamål genom råd och anvisningar samt, såvidt ske kan, genom beredande af tillfällen till arbetsförtjänst underlätta de fattigas bemödanden till själf-försörjning samt, där utväg för dem saknas att genom eget arbete eller anhörigas biträde erhålla nödtorftigt uppehälle, söka genom befintliga välgörenhetsstiftelsers bemedling förskaffa den hjälp, som af de mest tryckande behöfven påkallas.

Verksamheten. Centralkommittén följer skyddskommittéernas verksamhet för att där i bereda enhet och öfverensstämmelse, mottager och förvaltar penningar samt för-

ordnar om medlens användning, införskaffar och meddelar upplysningar om pensioner och understöd af olika slag m. m.

Skyddskommittéerna öfvervaka skyddsfruaras verksamhet samt vidtaga själva eller göra till Centralkommittén framställning om sådana åtgärder, som finnas lämpliga till förekommande eller afhjälpande af nöd. Skyddskommittéerna öfvervaka äfven att tillfälle till arbetsförtjänst genom Arbetsföreningarna eller på annat sätt beredas de hjälpbehövande samt förvalta enligt Centralkommitténs föreskrifter och gifvarnas önskan de penningar eller effekter, som ställas till deras disposition. *Skyddsfruar*na besöka de hjälpbehövande, som en hvar af dem fått i uppdrag att vårda sig om, inhämta upplysningar om deras behof och villkor, utdela af skyddskommittéerna beslutade understöd, vaka öfver att det uppväxande släktet ägnas kärleksfull vård samt verka äfven på annat sätt till befrämjande af Föreningens ändamål.

Allmänna Skydds-föreningens arbetsföreningar se Grupp IV a.

Understödstagarnas antal under arbetsåret 1909—1910 utgjorde 2,237 och genomsnitt af utdeladt understöd pr person Kr. 18:24. Till lifräntor utgingo kr. 900:—; till barnuppföstran Kr. 571:66; andra kontanta understöd kr. 25,434:85; brännle Kr. 3,674:45; mat och matvaror Kr. 3,725:82; till församlingarnas arbetsföreningar och till beredande af arbete Kr. 4,923:68 m. m.

Ekonomi. Behållning från föregående arbetsår Kr. 14,033:45, Inkomster 1909—1910 Kr. 47,525:05. Utgifter 1909—1910 Kr. 40,802:32. Behållning till följande arbetsår Kr. 20,756:18. Fonder och donationer Kr. 82,011:39. Föreningens ledamöter kunna vara antingen aktiva, arbetande eller passiva.

Elisabet-Föreningen. (Hjälpförening inom Katolska församlingen.) Expedition: Katolska församlingens skollokal Sniekaregatan 7, hvarannan tisdag 6—9 e. m.

Ledning. Kyrkoherden i Katolska församlingen samt en styrelse bestående af: fru M. Roesler, föreståndarinna; fru A. Steinbeck, förrådsförvaltarinna; fröken A. Corméry, kassörska; fru M. Carlberg, sekr.

Ändamål. Att bispringa och understödja behöfvande församlingsmedlemmar.

Ansökan — tillträde. *Verksamheten.* Ansökningar mottagas å expeditionen, adress och tid som öfvan, och behöfva ej åtföljas af några betyg, emedan undersökningar göras af föreningsmedlemmar i de hjälp-sökandes hem. Styrelseledamöterna mottaga äfven på bestämda tider hjälpsökande

sin hem. Understöden lämnas i form af mat, ved, kläder m. m. samt undantagsvis kontanta medel till hyran mot kvitto af värden.

Aktiva medlemmar sammantråda hvarlunn tisdag 6—9 e. m. i ofvannämnda lokal till gemensamt arbete för de fattiga. Förfärdigade arbeten, skänkta aflagda kläder m. m. utdelas efter behof till hjälpsökande.

Ekonomi. Behållning från 1909 Kr. 3,416: 88. Inkomster 1910 Kr. 1,297: 36. Utgifter 1910 Kr. 1,454: 19. Tillgångar 31 Dec. 1910 kr. 3,260:05 — däraf reservfonden kr. 2,800:—.

Elsa Borgs Bibelkvinnohem. Borgmästaregatan 6. S. t. 30889, med filial det s. k. *Missionshemmet*, Värmdögatan 55. Föreståndarinna: fröken Louise Ulff. Husmoder å Bibelkvinnohemmet: Maria Karlsson, å *Missionshemmet*: Adolfine Bjurberg. På det förra hemmet kunna mottagas 9 elever, på det senare 8.

Andamål. Att fostra och utbilda kristligt sinnade unga kvinnor för inre och yttre missionsarbete. *Verksamheten.* Kursen varar 7 månader, från 1. nov. till 31 maj. Afgift 50 kr. Dess hufvudändamål är öfning i kristlig praktisk verksamhet. Dock förekomma lektioner i exempelvis hälsolära, anatomi, svenska språket, skrifning, massage m. m. Undervisning i bibelkunskap fortgår hela tiden. Dessutom deltaga eleverna i alla inom hemmet förekommande praktiska sysslor.

Från Bibelkvinnohemmet utgifves äfven månadsbladet »Trons Hvila».

Ekonomi. Bibelkvinnohemmets utgifter utgjorde under år 1909 Kr. 4,156: 18. Missionshemmets Kr. 2,503: 11.

Elsa Borgs Barnhem, se Grupp III a.

Elsa Borgs Skyddshem, se Grupp IV d.

F. V. O. (Föreningen för Välgörandets Ordnande.) Föreningens *Centralbyrå*, St. Nygatan 41. S. t. 27 15, R. t. 15 46. Öppen alla hvardagar utom lördag under Okt.—Juni kl. 10—4. Under Juli, Augusti och September tisdagar och fredagar kl. 11—2. Under vintern mottagning för hjälpsökande alla hvardagar, utom lördag, kl. 9,30—11 f. m. Registerbyrån för understöd och pensioner, se Grupp X e.

För kommitté I — Adolf Fredriks, Gustaf Vasa, Matteus, Jakob och Johannes församlingar: månd., onsd., torsd. och fred.

För kommitté II — Katarina församling: månd., tisd., torsd. och fred.

För kommitté III — Klara, Nikolai och Kungsholms församlingar: månd., tisd., onsd. och fred.

För kommitté IV — Hedvig Eleonora, Oskars, Engelbrekts och Maria församlingar: månd., tisd., onsd. och torsd.

Under september är mottagning för hjälpsökande från alla församlingar tisd. och fred. kl. 10—11 f. m.

Kommittéerna sammantråda i allmänhet: kommitté I tisdagar; kommitté II onsdagar; kommitté III torsdagar och kommitté IV fredagar kl. 1 e. m.

Underafdelningar: *F. V. O. slöjdfdelning*, Arsenalsgatan 2 A, se Grupp IV a. och *F. V. O. Barnhärbarge*, Sättravik, Nykvarn, se Grupp III a. hvarjämte Föreningen *Vandrande Sparkassa* utvecklat sig från en början hos F. V. O., se Grupp IX c.

Ledning. En styrelse bestående af ledamöterna: justitierådet Karl Silverstolpe, ordf.; direktör Ernst Beckman, v. ordf.; fru Agda Montelius, Centralbyråns inspektör; hofintendent Carl Tamm, kassaförvaltare; notarie E. W. Willers, sek.; grefvinnan Ebba Cronstedt; fru Coraly Zethrøus; f. d. grossh. A. Nachmanson jämte suppleanterna grossh. Eduard Johansson; fröken G. af Klintberg, slöjdfdelningens föreståndarinna; redaktör G. H. von Koch; fattigvårdsinspektör A. Lindblom; f. d. kapten G. A. Oldberg och fröken Ebba Wedberg, Centralbyråns föreståndarinna. — Barnhärbargets styrelse: fru Gustafva Adelsköld, ordf.; fröknarna Agnes Jakobson och Louise Stiernerona; kamrer Hj. Tillberg.

Centralbyråns kamrerare: herr Hj. Tillberg; kassör: f. d. grossh. B. O. Geijer. Kommittésekreterare: i kommitté I fröken Laura Netzel och fröken Eva Reuterskiöld; i kommitté II fröken Elisabeth Kullberg; i kommitté III fröken Clara Boström och i kommitté IV fröken Ebba Wedberg.

Andamål: att, oberoende af religiösa och politiska meningsskiljaktigheter, inom hufvudstaden verka för ett ordnad samarbete mellan enskilda välgörande personer, enskilda välgörande stiftelser eller föreningar och den offentliga fattigvården.

I detta syfte vill föreningen:

förskaffa noggranna uppgifter om hjälpsökandes villkor, behof och bästa sättet att bistå dem, samt härigenom för såväl den enskilda som den offentliga välgörandeheten möjliggöra en efter det verkliga behovet afpassad fördelning af understöd och beredande af verksam hjälp;

mötarbeta yrkestiggeri och annat bettlande;

sprida insikt om det fördärflika i att gifva allmosor åt tiggare på gatan eller vid dörrarna;

samla uppgifter rörande erfarenhetsrön och metoder på välgörandehetens område, samt

härigenom söka åstadkomma enhet i fråga om välgörenhetens grundsatser och dess utövande.

Föreningen vill vidare:

tillhandahålla de hjälpsökande och hjälpbehövande upplysningar om huvudstadens välgörande stiftelser, deras ändamål och villkoren att från dem erhålla understöd; i den mån sådant kan ske, söka bereda arbetsföra hjälpsökande tillfälle till arbete, samt

i mån af föreningens utveckling främja sådana åtgärder, som synas ägnade att förekomma eller begränsa fattigdom, särskildt genom spridande af insikt i hvad som rör hälsovård, sparsamhet och själfhjäl.

Verksamheten, som är begränsad till Stockholms stad och dem som där hafva sin hemortsrätt, omfattar dels *organisations- och upplysningsarbete*, dels *understödjande och utbildande verksamhet*.

För att främja dessa syften har F. V. O. ett register omfattande officiella och enskilda välgörande institutioners historik, årsberättelser, stadgar m. m. För alla som önska begagna sig häraf står det afgiftsfritt till tjänst.

F. V. O. har anslutit sig till Centralförbundet för socialt arbete och å detta förbunds permanenta utställning anordnat afdelningen för välgörenhetsarbetet.

Genom *publikationer, föredrag* och *möten* af olika slag arbetar F. V. O. för upplysning angående de åtgärder, som äro ägnade att förbättra den fattigare befolkningens ställning i allmänhet och förebygga nöd.

Den samverkan, som är nödvändig för uppnående af ett lyckligt resultat härutinnan, söker F. V. O. förutom genom förutnämnda åtgärder åstadkomma genom att till gemensamma rådplågningar vid sina veckosammanträden med kommittéerna inbjuda representanter för den legala fattigvården, prästerskapet, skyddsföreningar m. fl. enskilda välgörande institutioner samt andra socialt verksamma personer.

F. V. O. har vidare ett *register* med tillhörande *»handlingar»*, för närvarande omfattande cirka 18,500 nummer, öfver personer, som sökt understöd i föreningen eller om hvilka upplysningar begärts. Genom detta register och genom de undersökningar, som i hvarje särskildt fall verkställas, möjliggöres för F. V. O. att lämna sina medlemmar sådana upplysningar och råd, att deras understöd blifva verkligt behöfvande till gagn och yrkestiggeriet motarbetas. Föreningens understödsarbete sammanfaller delvis med upplysningsverksamheten och är fördeladt på förenämnda 4 distriktskommittéer, som hvardera förestås af en kommittésekreterare, hvilken har till sin hjälp en besökare för verkställande af

utredningar. Vid ansökan om understöd bör prästbetyg medföras och göres härutöver registret nödiga anteckningar. Den sökande får därefter för kommittésekreteraren redogöra för sina förhållanden, hvarveter uppgifterna genom besökaren verifieras och förslag eller plan för hjälpanudet uppgöres, hvarjämte upplysning inhämtas om huruvida den sökande finnes antecknad i fattigvårdsnämndens register och i sådant fall hvad som från fattigvårdens sida åtgjorts. Alla framställningar om understöd eller upplysningar föredragas vid kommittéernas förenämnda veckosammanträden vid hvilka Centralbyråns föreståndarinna tjänstgör som ordförande. F. V. O. söker i främsta rummet att lämna hjälp till själfhjäl genom arbete eller på annat sätt, genom att med landsvistelse eller genom andra åtgärder stärka barnen eller dem som genom sjukdom råkat i oförevallade svårigheter. Då en ansökan om understöd vägras eller afstyrkes, beror detta vanligen på, att den nödställda enligt F. V. O:s uppfattning ej genom det begärda understödet skulle blifva varaktigt hjälpt. Meddelande om den åtgärd, som kommittén i hvarje särskildt fall anser lämpligast, erhåller såväl den sökande som den hänvisande muntligen eller skriftligen; därjämte meddelas beslutet till fattigvårdsnämnden. Tillfälle till utbildning för fattigvård och välgörenhetsarbete lämnar F. V. O. genom att låta intresserade deltaga i arbetet å Centralbyrån och närvara vid kommittésammanträden samt genom anordning af särskild kurs eller genom aktivt deltagande i utbildningskurser, ordnade af andra organisationer. F. V. O. har under 1909 mottagit 3,020 framställningar om upplysningar eller understöd och gjort 1,304 utredningar om hjälpsökandes förhållanden. Sysselsättning har beredts 205 pers., sjuk- och konv.-vård 171, hem i staden eller på landet har anskaffats åt 252 samt hjälp på annat sätt lämnats åt 2,031. Doktor Hj. Hirsch har afgiftsfritt undersökt alla barn, som intagits å föreningens Barnhärbärge och har jämte doktor A. Hilli utan ersättning behandlat föreningens sjuka.

Ekonomi. Tillgångar 1 juli 1909 kr. 661,638:70. Inkomster under arbetsåret 1909—1910 kr. 200,783:51. Utgifter under samma tid kr. 106,151:02. Tillgångar 30 juni 1910 kr. 756,271:19, däraf fonden, hvarilkas ränteaafkastning är bestämd för Centralbyrån kr. 276,792:65, för barnvården kr. 265,793:28, för lifräntor kr. 55,000:— och för diverse understöd m. m. kr. 149,335:05. Föreningen har dessutom under af sin vård och förvaltning Jonas Dråke testamentsfond för beredande af pensioner

at. Aldriga medellösa kvinnor. Denna fond uppgick vid årsskiftet till kr. 43,064:14.

Medlemmar erläggas i årsavgift minst 3 kr. eller för en gång minst 200 kr.

Samariterhemmet i Uppsala. Dragarbrunnsgatan 74, Uppsala. S. t. Uppsala 89, R. t. Uppsala 317.

Ledning. Styrelse: ärkebiskopen d:r J. A. Ekman, ordf.; hofpredikant J. Källander, v. ordf.; häradsh. J. von Bahr; pastor A. Ihrmark; doktor E. von Bahr; rektor D. Viotti; pastor O. Centervall, föreståndare och sekr.; fru Anna Åkerblom; syster Hanny Lindh, husmoder. Hemmets läkare, för medicinska fall och sinnessjukvården: dr. E. von Bahr, för kirurgiska fall: professor K. P. Dahlgren.

Ändamål: att genom hemmets anstalter tjäna hjälpbehövande af olika slag och att i samband med denna verksamhet och med särskild hänsyn till församlingarnas behof utbilda diakonissor och församlingssystrar. Hemmet vill söka fylla sin uppgift i den kristliga kärlekens ande och i öfverensstämmelse med vår evangelisk-lutherska kyrkas grundsatser.

Samariterhemmets verksamhetsområden äro:

Lärokurserna och Elevhemmet, se nedan.
Barnhemmet för flickor se grupp III a
Tjänarinnehemmet > > X a
Sjukhemmet > > V a
Hviloemmet > > V b

Lärokurserna. Vid Samariterhemmet utbildas diakonissor och församlingssystrar. Diakonisselev genomgår ett profår och tjänstgör 3—5 år som profsystrar, hvarefter hon, om hon befinnes lämplig, inryms till diakonissa; denna kurs är afgiftsfri, och erhåller elev bostad i Elevhemmet. Församlingssyster genomgår 1½ års kurs vid hemmet och erläggas här för 250 kr. Hon tillhör ej efter denna kurs hemmets systerkår, men hemmet förmedlar anställning och söker äfven på annat sätt stödja henne i arbetet.

Ansökan — tillträde. För att bli antagen som elev fordras, utom vissa religiösa förutsättningar och hög förkallet, god hälsa och nöjaktiga kroppskrafter samt ålder minst 20 och ej gärna öfver 30 år. Egenhändig ansökan insändes till föreståndaren åtföljd af: prästbetyg, läkarebetyg enligt särskildt formulär, tjänste- eller skolbetyg, föräldrars eller målsmans skriftliga tillåtelse, en kort lefnadsteckning samt enskildt intyg af pastor eller annan välkänd person ställdt till föreståndaren som sökandens uppfostran och öfriga förhållanden.

Ekonomi. Tillgångar öfver skulderna 1 Jan. 1909 kr. 198,146:09. Inkomster 1909 kr. 85,593:02. Utgifter 1909 kr. 86,725:74. Tillgångar öfver skulderna 31 Dec. 1909 kr. 197,013:37. Sjukhusets frisläsningsfond utgjorde vid årets slut kr. 11,493:91.

Svenska Diakonanstanalten. Stora Sköndal, Stockholm, S. t. Södertörn 7. R. t. Södertörn 15.

Epileptikerhemmet, se Grupp V b och Vårdhemmet »Berga», se Grupp V c.

Ledning. Styrelse: biskop Nils Lövgren, ordf.; marinöfverkommissarien J. E. Dahlin, v. ordf.; pastor H. Widman, sekr., anstaltens föreståndare; registrator C. L. Wernstedt, kassaförv.; godsägaren O. Alfr. Berg; kontraktsprosten Gunn. Hogner; komminister Sven Nilson; professor W. Rudin; godsägare J. Ahlberg; rektor C. Edqvist.

Husmoder: änkeprostinnan Anna Bellander. Läkare: doktor C. Sebardt.

Ändamål. Att till svenska kyrkans tjänst för fattigas, sjukas, förkommas eller eljest nödstäldas vård och hjälp föstra och utbilda kristliga män af evangelisk-lutherska bekännelsen.

Ansökan — tillträde. A) Allmänna förutsättningar för diakonelevs antagande: 1) att han visat kristligt allvar genom ett flitigt bruk af nådemedlen och en vand i ödmjuk lydnad för Herrens ord;

2) att han tillhör den svenska evangelisk-lutherska kyrkan och inom denna söker sin uppbyggelse;

3) att han åtminstone äger goda folkskolekunskaper;

4) att han är i lämplig ålder, i regel icke under 18 och icke öfver 30 år;

5) att han icke är bunden af sådana förpliktelse, som hindra honom från att kunna helt offra sig för diakonkallet;

6) att han med egna medel eller eget arbete kan försörja sig själf, om han af en eller annan orsak skulle komma att i förtid lämna anstalten.

B) Inträdesansökan (skriftlig) sändes till Svenska Diakonsällskapets styrelse, Stora Sköndal, och åtföljes af:

1) prästbetyg öfver ålder, frejd, kristendomskunskap och nattvardsgång i svenska kyrkan;

2) afgångsbetyg från folkskola eller där emot svarande intyg;

3) intyg, därest sökanden lärt i något yrke eller eljest haft anställning utom hemmet, af vederbörande principal öfver uppförande och färdighet i arbetet;

4) läkareattest om god kroppskonstitution och normalt hälsotillstånd enligt fastställt formulär;

5) intyg, helst af vederbörande pastor, om sökandens ekonomiska ställning;

6) föräldrars eller andra målsmäns skriftliga tillåtelse, ifall sökanden är omtydd;

7) vitsord, helst i försegladt konvolut, rörande sökandens lif och vandel af någon andligt omdömesgill person;

8) en af sökanden själf uppsatt och egenhändigt skriven redogörelse för hans föregående lif och särskildt för anledningen till hans önskan att blifva diakon;

9) afgifven personlig förklaring: a) att han är oförlofvad och icke vill förlofva sig, förrän han kan grunda eget hem; b) att han vill ägna sig med beligt allvar åt det valda lefnadskallet, underkasta sig anstaltens ordningar samt i arbetet under utbildningstiden se icke blott en beredelse för ett framtida kall, utan en af Herren anvisad uppgift, hvori det gäller att tjäna med all trohet.

Utbildningstiden. Under fem år från första inträdet vid anstalten är diakon pliktig att tjäna anstalten på det sätt och på den plats, styrelsen bestämmer. Först därefter äger han att mera själfständigt mottaga anställning. Inträdessökande, hvars ansökningshandlingar godkänts, mottages först på förberedande prof under en tid af högst 6 månader. Den som efter det förberedande provets slut fullföljer sin ansökan och anses bildbar för diakonkallet, upptages såsom *profdiakon* och får deltaga i undervisningskursen. I denna ställning förblifver han minst 2 år, men han kan under denna tid, om han befinnes olämplig för diakonkallet, från anstalten skiljas. Efter två år kan en profdiakon invigas till diakon. **Löneförhållanden:** de, som äro antagna på förprof, erhålla fri bostad och kost, därjämte efter 6 månader af styrelsen bestämdt lämpligt bidrag till kläder. Profdiakoner erhålla jämte fri bostad och kost af styrelsen bestämdt lämpligt bidrag till kläder. Invigda diakoner erhålla, så länge de stå under styrelsens bestämmanderätt, en årlig lön, som styrelsen äger fastställa och i någon mån lämpa efter den anvisade platsens beskaffenhet. Om profdiakon på egen begäran afgår från anstalten, äger styrelsen pröfva, om och i hvad mån han bör åläggas att ersätta, hvad hans vistelse vid anstalten må hafva kostat denna utöver värdet af hans där nedlagda arbete.

Ekonomi. Tillgångar utöver skulderna 1 jan. 1909 kr. 83,289:76. Inkomster 1909 kr. 41,346:99 (däraf statsanslag kr. 12,000, behållning af egendomen kr. 4,864:87, gåfvor kr. 14,406:97). Utgifter 1909 kr. 99,400:86 (däri inberäknadt afskrifningar

å alkoholisthemmets nybyggnad med inventarier kr. 57,799:60).

Tillgångar öfver skulderna 31 dec. 1909 kr. 25,235:89. Donationer och fonderadt kapital kr. 41,468:07.

Svenska Diakoniss-Sällskapet.

Ledning. Styrelse: Byråchef F. H. Schlytern, ordf.; Regeringsråd Gabriel Thulin, v. ordf.; Notarie Em. Bergman, sekr.; Årkeskebiskop J. A. Ekman; Notarie Erik Heurlin, kassaförv.; Kyrkoherde V. Larsson; Hofpredikant C. J. Norrby, Diakonissanstaltens föreståndare; Fru Charlotte Edling; Diakonissan Louise Heimbürger, Diakonissanstaltens husmoder; Fru Hilma Masreliez; Fröken Lotten Reuterskiöld; Fröken Anna Sparre; Fröken Mathilda Ulisparre; Fröken Hulda Wikström.

Ändamål. Att genom Sällskapets i Stockholm stiftade Diakonissanstalt till församlingens tjänst för sjukas, nödlidandes eller eljest hjälpbehöfvandes vård och undervisning fostra och utbilda kristliga kvinnor af evangelisk-lutherska bekännelsen.

Arbets- och öfningsfält inom Diakonissanstalten:

1. Lärokurserna se nedan
2. Sjukhuset med dess poliklinik se grupp V a
3. Sjukhemmet V b
4. Hospitset IV d
5. Paramentverksamheten.

Arbetsfält utom Diakonissanstalten:

1. Skyddshemmet vid Sjötorp se grupp III a
2. Barnhemmet vid Stenby III a
3. Wiebäcks och Björkhaga
Vårdhem III e
4. Hemmet Fristad IV g
5. Nissabo Sjukhem V b

Diakonissor äro dessutom anställda på följande olika arbetsfält öfver hela landet: Tjuguet sjukhus eller därmed jämnställda inrättningar; elfva barnhem; fjorton barnkrubbor eller asyler; tio fattighus; församlingsvård i 62 kommuner.

Diakonissarbetsföreningen. Under ledning af egen styrelse verkar Diakonissarbetsföreningen genom syföreningar och försäljningar för att understödja Diakonissanstalten i Stockholm. Årliga nettoinkomsten, som brukar uppgå till mellan 2 och 3000 kr., tillfaller Diakonissanstaltens inventariefond.

Diakonissanstalten. Erstagatan 1 (Stora Ersta). S. t. 31 88, R. t. 21 49. Anstaltens föreståndare, Hofpredikant C. J. Norrby. S. t. 134 41, R. t. 21 49.

Anstaltens husmoder Diakonissan Louise Heimbürger, S. t. 30369, R. t. 13422.

Ledning och Ändamål, se ovan Svenska Diakoniss-Sällskapet.

Lärokurserna. Diakonissor utbildas dels genom teoretiska kursor och praktiskt arbete inom anstalten, dels genom arbete utom anstalten.

Hos den, som vill ägna sig åt diakonisskallet, förutsättes bland annat: att hon för Herrens skull vill tjäna de fattiga, sjuka och värlösa; att hon tillhör evangelisk-lutherska bekännelsen; att hon har godt rykte, god hälsa och kommit till stadga i sitt väsende; att hon har god kunskap i Guds ord; att hon icke är fästad genom några förbindelser; att hon är villig att samvetsgrant underordna sig anstaltens ordningar och stadgar samt är beredd lämna anstalten, om hon ej kan upptagas som profsyster eller diakonissa.

Elevtiden räcker minst 1 år, under hvilken tid kurser i husliga göromål genomgås, och erhållas under denna tid inga handpenningar, hvarför minst 25 kr. jämte nödiga kläder böra medföras. Elev, som befintnes lämplig, upptages vanligen efter 1:sta året till profsyster, får genomgå kurser i sjukvård, församlingsvård, barnavård m. m.; får bära dräkten och erhåller viss handpenning. Först efter minst 2½ å 3 års profsystertid afgöres rörande systemens upptagande till diakonissa.

Ansökan—tillträde. Skriftlig ansökan ställs till Anstaltens styrelse och bör där till bifogas: 1. En af den sökande själf uppsatt och af henne egenhändigt skriven författningsbeskrifning.

2. Föräldrars eller andra målsmäns tillåtelse.

3. Läkarettest enl. formulär, som erhålles från anstalten.

4. Utdrag ur prästbeviset.

5. Vitsord af någon utaf de personer, i hvilkas omgivning hon senaste tiden uppehållit sig.

6. En af vederhäftig person utgifven förbindelse att ansvara för den sökandes emottagande hos sig eller annorstädes, därest hon icke kommer att stanna kvar vid anstalten.

För *Sjukhuset, Sjukhemmet och Hospitet*, se de särskilda redogörelserna under Grupp V a och b och Grupp IV. — *Parlamentverksamheten* omfattar förfärdigande af bokställ, altardukar, mässhakar, altarskrudar m. m. Inom anstalten finnes äfven ett Alderdomshem för gamla diakonissor.

Ekonomi. Inkomster 1909 kr. 189,913:80. Afgifter 1909 kr. 253,889:44 (däraf donationsräntor samt frisångar å sjukhuset och sjukhemmen kr. 32,229:51). Tillgångar utöfver skulderna den 31 dec. 1909 kr. 142,881:38.

Fonder å hvilka lifräntor betalas utgöra kr. 587,877:39, öfriga fonder kr. 404,653:57.

Svenska Fattigvårdsförbundet. Expedition: Lästmakaregatan 6, öppen hvardagar 11—3. S. t. 19322, R. t. 13919.

Ledning. En styrelse på 30 personer, hvaraf 1 från hvarje län samt 6 från Stockholms stad, samt lika många suppleanter. Landshöfding Johan Widén, ordf.; fröken Ebba Pauli, sekr.; ingenjör O. Hirsch, kassaförv.; dessutom ett arbetsutskott på 5 personer. Medlemmar i arbetsutskottet: redaktör G. H. von Koch, ordf.; fattigvårdsinspektör A. Lindblom; fru Agda Montelius; fröken Ebba Pauli; borgmästare Jakob Pettersson.

Ändamål: att sammansluta dem som arbeta inom fattigvård och välgörenhet till gemensamt arbete för en tidsenlig utveckling af understödsarbetet.

Verksamheten. Förbundet omfattar ca 500 fattigvårdsstyrelser, 70 föreningar och 1,100 enskilda personer.

Förbundets arbetsområden utgöra: Svenska Fattigvårdsförbundets *Barnavårdsbyråer* (se efterföljande); afdelningen för räddningsarbete »*Skyddsvarnet*» (se Grupp IV c); förbundets *arkiv, bibliotek och upplysningsbyrå*, tillgängliga under adress och tid som ovan, för studium af fattigvårdslitteratur m. m. samt erhållande af upplysningar och råd inom alla fattigvården berörande områden, såsom tolkning af fattigvårdslagen, organisationsfrågor af olika slag, utlåning af ritningar till fattigvårdar, alderdomshem, barnhem, sjukvårdsinrättningar m. m., uppgörande af ordningsregler, reglementen, kontrakt och spisordningar m. m., m. m.; förbundets *konsulentverksamhet*, som genom anordnande af konsulentresor å landsbygden verkar för förbundets allmänna syfte; förbundets *utbildningskurser* för föreståndare och föreståndarinnor vid fattigvårds- och barnavårdsanstalter, omfattande 6 månaders afgiftsfri teoretisk och praktisk utbildning i fattigvård, barnavård m. m.; förbundets *fattigvårdsmöten och fattigvårdskurser*, afsedda att sammanföra och genom diskussioner och föredrag upplysa personer, som ägna sig åt understödsarbete; förbundets *platsförmedling*, i främsta rummet afsedd för f. d. elever; förbundets *blankettexpedition* samt förbundets *publikationer*, som utgöras af: Svenska fattigvårdsförbundets tidskrift, Vårdarebladet, Fattigvårdsförbundets kalender samt en under utgifning varande serie af skrifter i fattigvård och barnavård.

Ekonomi. Tillgångar 1 jan. 1910 Kr. 4,697:55. Inkomster 1910 Kr. 16,163:48

(däraf statsbidrag Kr. 8,000). Utgifter 1910 Kr. 18,183:90. Tillgångar 31 dec. 1910 Kr. 2,677:13.

Medlemmar af förbundet erlagga i årsavgift Kr. 3.— och erhålla för denna afgift äfven förbundets tidskrift.

Svenska Fattigvårdsförbundets Barnavårdsbyrå i Stockholm. Kornhamnstorg 51, S. t. 25295, R. t. 2198. Expeditionstid kl. 10—12 f. m. under vintern alla sökendagar utom lördag, under sommaren månd. och torsd.

Ledning. Styrelse: Ordf. i Sv. Fattigvårdsförbundets arb. utskott Redaktör G. H. von Koch, ordf.; Ombudsmannen hos Sthlms stads fv.-nämnd G. Lagercrantz, sekr.; Grossh. F. V. Didring, skattm.; Inspektör för F. V. O. Centralbyrå Fru Agda Montelius; Överläkare I. Jundell; Sekr. i Sv. fattigv. förb. Fröken Ebba Pauli. Byråns medel förvaltas af en ekonomistyreelse, hvares ordf. är f. d. Landsh. Ch. E. Oelreich och kassaförv. Bankdirektör Edmond Carlsson. Byråns föreståndarinna Fröken Ellen Atzelius.

Ändamål: att beifra vanvård af barn, dels genom att själf ingripa och dels genom att föranstalta om att de fall, som rätteligen höra under viss, redan existerande myndighet, verkligen komma under denna myndighets behandling, att söka förekomma vanvård, särskildt af späda barn, genom att på olika sätt söka uppmana och tillhålla deras föräldrar att göra sin plikt. Slutligen vill barnavårdsbyrån genom allmänna åtgärder främja barnavård och moderskydd och söka åstadkomma samarbete mellan offentliga och enskilda barnavårdsföretag.

Verksamheten. Barnavårdsbyråns arbete omfattar: vården af späda barn med hufvuduppgift att upprätthålla sambandet mellan moder och barn; åtgärder mot försumliga försörjare för att utfå uppfostringsbidrag samt åtgärder för vanvårdade och försummade barns skydd och omhändertagande. Barnavårdsbyrån har ett upptagningshem »Tomta barnhem» å Svalnäs, Djursholm, se grupp III a. Barnavårdsbyrån samarbetar med stiftelsen Småbarnshems båda hem å Djursholm och i Stockholm, hvilka mottaga hemlösa mödrar med späda barn, i det att byrån efter vederbörlig utredning af hvarje fall bestämmer om inträdet i hemmen samt senare omhändertager hemmens skyddslingar. Detta sker genom utseende af vårdare, besök i mödrarnas och de utackorderade barnens hem, hjälp och råd vid anskaffande af arbete m. m. Barnavårdsbyrån samarbetar äfven med foster-

barnsinspektriserna, Stockholms fattigvårds- och barnavårdsnämnd, Föreningen för välgörenhetens ordnande samt enskilda barnavårdsföretag.

Ekonomi. Inkomster 1910 kr. 31,433:83. Utgifter 1910 kr. 5,020:13. Tillgångar 31 dec. 1910 kr. 80,623:39, däraf Barnavårdsbyråns fonder kr. 73,466:95.

Tyska St. Gertruds-församlingens diakonissförening. Expedition: Svartmangatan 16 n. b. månd., tisd., torsd. och fred. kl. 10—11 f. m.

Ledning. Styrelse: D:r G. Sterzel, ordf.; Grefvinnan von Hallwyl, v. ordf.; Fru A. Reinhold, kassaförv.; Dir. A. Reinhold, bitr. kassaförv.; Pastorsadj. F. Hartmann, sekr.; Fröken Ester Wahlberg, församlingssystemer, jämte 8 öfriga ledamöter. Församlingssystemens adr.: Hornsgatan 108 (Tyska hemmet, S. t. Söder 76.) Mottagningstid: Hvardagar 8—9 f. m.

Ändamål: att inom tyska församlingen och kolonien i Stockholm utöfva kvinnlig diakoniverksamhet, d. v. s. fattig-, sjuk- och barnavård.

Verksamheten. Under 1909 har församlingssystemen gjort 966 besök hos sjuka och fattiga, 1339 besök för skyddslingars räkning samt mottagit 760 besök.

Ekonomi. Inkomster 1909 Kr. 2,520:10. Utgifter 1909 Kr. 1,913:50. Tillgångar utöfver skulderna 31 dec. 1909 Kr. 7,490:37. Dessutom fonder och donationer Kr. 2,248:97.

Föreningsmedlemmar betala i årsavgift minst Kr. 5:— eller för en gång minst Kr. 100:—.

Tyska St. Gertruds-församlingens Skydds-förening. *Ledning.* En skyddskommitté: Dr. G. Sterzel, ordf.; Församlingssystemer Ester Wahlberg; Pastorsadj. F. Hartmann, sekr.; jämte 5 öfriga ledamöter. Ordförandens mottagningstid: månd., tisd., torsd. och fred. 10—11 fm. å Pastorsexpeditionen Svartmangatan 16, S. t. 2156 R. t. 6004. Församlingssystemens adress: Hornsgatan 108 II. Mottagningstid: Hvardagar 8—9 fm.

Ändamål: att genom insamlande af medel och besök hos de behövande biträda pastor och diakonissa vid vården af församlingens fattiga och sjuka.

Verksamheten omfattar, förutom besök hos fattiga och sjuka, beklädning af barn till julen (20 å 25 barn årligen) samt en skollofskoloni för cirka 25 barn.

Ekonomi. Tillgångar utöfver skulderna 31 dec. 1910 kr. 294:26.

Öfversikt öfver Grupp I b.

Grupp I b = Religiösa institutioners understödsarbete

omfattar uppgifter angående de följande:

Baptistförsamlingarna i Stockholm,
Frälsningsarmén (Stockholmsafdelningen),
Lutherska Missionsföreningen i Stockholm,
Metodistförsamlingarna i Stockholm,
Mosaiska församlingen,
Stockholms stadsmission,
Stockholms territoriella församlingar.

Understödstagarnas antal kan ej inom denna grupp sammanräknas, då här upptagna institutioner med olika delar af sin verksamhet förekomma äfven inom efterföljande grupper. Uppgifter om de territoriella och Mosaiska församlingarnas fonder och donationer återfinnas under grupp VIII.

Ekonomiska uppgifter angående öfriga ofvan upptagna institutioner hafva endast ofullständigt kunnat erhållas. För Baptist- och Metodistförsamlingarna, Frälsningsarmén (här upptagna endast 4 slumstationer) och Stadsmissionen äro utgifterna inom denna grupp angifna med tillsammans kr. 50,690:94. Donationer och fonderadt kapital äro angifna för 2 institutioner med sammanlagdt kr. 69,096:05.

Religiösa föreningar återfinnas äfven under Grupp X, »Utbildning samt föreningar med hufvudsakligen ideelt syfte».

Baptistförsamlingarna i Stockholm.

Ledning. Pastorn inom hvarje församling.
Ändamål. Att bistå såväl medlemmar som utom församlingen stående fattiga, hvilka äro i behof af hjälp och stöd.

1:sta Baptistförsamlingen, Malmkillnadsgatan 48 D. Pastor Modin.

Understödsverksamheten omfattar:

1) Söndagsskolan;
2) Fattigkassa, hvars ändamål är att bistå hjälpbehöfvande personer. Församlingen har härför anställt en diakonissa (Anna Jansson, Idungatan 10), hvars åliggande är att besöka hemmen och undersöka förhållandena.

3) Föreningarna »Dorkas», »Hoppet» och »Vårblomman», hvilka alla arbeta för beklädande af fattiga barn inom söndags-skolorna.

F. F. Ungdomsförbund, som inom sig har en »besökskommitté», hvars insamlade medel gå till inköp af ved och mat m. m. till behöfvande. *Skollofskolonien Betel*, se grupp III c, samt *Sällskapet för befrämjande af Upplysning och Sedlighet*, hvilket arbetar

för att stödja och hjälpa fattiga barn och ärligen från en till Sällskapet anförtrödd fond utdelar kr. 500:—.

Ekonomi. Fattigkassan: utgifter 1909 Kr. 1,248:83. Föreningen *Dorkas* utdelade julen 1909 beklädnad åt 49 barn, och Föreningen *Hoppet* 60 par skodon. Föreningen *Vårblommans* utgifter 1909 Kr. 500. *F. F. Ungdomsförbundets* utgifter 1909 Kr. 200. Öfriga utgifter för fattiga barn tillhörande Hagalund och Hufvudsta Kr. 500:—.

2:dra Baptistförsamlingen »Salemkapellet», Folkungagatan 14 B. Pastor S. Morein.

Understödsverksamheten. Genom »understöds-kassan» lämnas understöd till äldre och sjuka personer; genom den filantropiska verksamheten gifves beklädnad till ett 70-tal barn. Understöd i form af ved och mat lämnas till behöfvande familjer; dessutom bespisas vid olika tillfällen ett större antal personer (under 1909 280 personer). Under 9 månader af året anordnas hvarje måndag en syafton, då omkring 60 fattiga mödrar samlas för att sy åt sig

själva; de erhålla hjälp med sybehör m. m. samt bjudas på kaffe. *Föreningen Linnéa* arbetar för att bekläda fattiga barn till julen, och en särskild förening arbetar för att lämna kläder till de fattigaste bland söndagsskolebarnen. Genom denna förening bekläddes 1909 153 barn.

Ekonomi. Understödkassans utgifter 1909 Kr. 1,140: 50. Den filantropiska verksamhetens utgifter 1909 för kläder, ved och matpoletter Kr. 578: 17. Beklädnadsföreningens utgifter 1909 Kr. 1,615: —.

3: dje Baptistförsamlingen »Ebeneserkyrkan», Blecktornsgränd 13 B. Pastor Hammar.

»Ungdomsföreningen Ebeneser», i hvilken församlingens Mödrarförening, hvars förnämsta uppgift är att medlemmarna skola tjäna hvarandra till ömsesidig uppbyggelse. De medel, föreningen insamlar, lämnas i regeln till församlingens gemensamma verksamhet. Endast mödrar, undantagsvis äldre ogifta fruntimmer, äga rätt till medlemskap. Föreningen samlas till möte hvarannan tisdag.

»Ungdomsföreningen Ebeneser», i hvilken ogifta unga män och kvinnor äga rätt till medlemskap. Denna förenings speciella uppgift är bedrivandet af evangelisk verksamhet bland de unga, dels genom hållandet af offentliga möten med tal, vittnesbörd och sång. Föreningen bedriver äfven särskild söndagsskoleverksamhet utom staden vid Hägersten. *Ungdomsföreningen* är af synnerligen stor betydelse för församlingen, till hvilken den äfven årligen lämnar betydande pekuniära bidrag. Föreningen har möten hvarje onsdag och enskildt medlemsmöte en gång i månaden. — »Föreningen David», afsedd för äldre gifta män, tillhörande Ebeneserförsamlingen. Denna organisation kan sägas haiva aldeles enahanda uppgift som mödrarföreningen, skiljer sig dock från denna därigenom att dess medlemmar göra regelbundna besök på stadens inrättningar, där de genom tal och sång söka vara där vistande personer till uppmuntran och glädje. — Slutligen må nämnas *Föreningen Dorkas*, som arbetar för fattiga barns beklädning till julen, och hvilken organisation till största delen utgöres af församlingens söndagsskollärare.

Ekonomi. Utgifter 1909 för Ungdomsföreningen Ebeneser Kr. 673: 51; Dorkasföreningen Kr. 364: 04; Föreningen David Kr. 92: 42.

4: de Baptistförsamlingen »Tabernaklet», Observatoriegatan 4. Pastor R. Söderberg.

Understödsverksamheten omfattar: en »Fattigkassa», hvars ändamål är att stödja fattiga och sjuka; för detta ändamål har församlingen anställt en diakonissa; en

»Barnkoloni», se grupp III c, och ett »Barnbeklädnadsällskap», »Plantan», se 8: de afven grupp III c.

Ekonomi. Utgifter 1909 för Fattigkassan Kr. 860: —.

5: te Baptistförsamlingen »Elinkapellet», Storgatan 26. Pastor C. Hedrén.

Understödsverksamheten omfattar »söndagsskolan» och tvenne sällskap »Majblomman» och »Barnens vän», hvilka bekläda fattiga barn, företrädesvis dem, som besöka söndagsskolan. Föreningarna »Flit och seger», »Ungdomsföreningen» och »Lyran» besöka och hjälpa fattiga och sjuka i deras hem och på sjukhusen, där de bjuda förfriskningar samt underhålla med sång och musik. »Understödkassan» hjälper behövande i tillfällig nöd.

Ekonomi. Söndagsskolans och beklädnadsällskapens utgifter 1909 Kr. 666: 64. Utgifterna för föreningarna »Flit och seger», »Ungdomsföreningen» och »Lyran» utgjorde 1909 Kr. 2,979: 10.

6: te Baptistförsamlingen »Bethania», Bergsgatan 45. Pastor C. Lundin.

Understödsverksamheten omfattar en »understödkassa», hvars ändamål är att bistå hjälpbehövande församlingsmedlemmar samt »Kungsholms Kristna Jungfruförening» (fröken Carla Hollander, Bergsgatan 45, ordf.), som består af ogifta samlingsmedlemmar, hvilka uteslutande äga beta för fattiga barns beklädande, oafsedt om de tillhöra församlingen eller ej. År 1909 bekläddes 50 barn.

Ekonomi. Understödkassans utgifter 1909 Kr. 600. Kassan disponerar fonder å tillsammans Kr. 1,000. K. K. Jungfruföreningens utgifter 1909 kr. 1,100.

Frälsningsarmén, internationell organisation för religiös och social verksamhet.

Ledning: General William Booth.

Svenska högkvarteret, eget hus Östermalmsgatan 24—26. Expeditionstid 9—1 och 2:30—6. S. t. 40 19, 84 43, 63 71, 63 72. R. t. 419.

Ledning: Kommandör Thomas Mac Kie. *Manliga sociala arbetet*, Nybrogatan 61 n. b., kl. 9—1 och 2:30—6. S. t. 40 19. R. t. 419.

Ledning: Brigadör August Hammar.

Institutioner i Stockholm:

Härbärgen för män, se grupp IV c.

Vedgårdar, se grupp IV c.

Myrorna, se grupp IV c.

Ångkök se grupp IV c.

»De kokande grytorna», se grupp IV c.

Skyddshem för män, se grupp IV c.

Nycterhetskafé, se grupp IV c.

Bad- och desinfektionsugn, se grupp IV c.

Kvinnliga sociala arbetet (Slum- och Räddningsverket), Nybrogatan 61, 1 tr., kl. 9—1 och 2,30—6, S. t. 84 43. R. t. 419.

Ledning: Överste Elisabet Liljegren. Institutioner i Stockholm och Stockholms närhet: Slumstationer. Se nedan.

Småbarnshem, se grupp II a.
Barnhärberge, se grupp III a.
Kolonien å Rådmansö, se grupp III c.
Räddningshem för kvinnor, se grupp IV c.
Kvinnohärberge och Pensionat, se grupp IV d.

Tjänarinnehem och platsanskaffningsbyrå, se grupp IV a och b.

Döfstummeverksamheten, se grupp VI b.
Ungdomsdepartementet, se grupp X a.

Frälsningsarméns hvilohem, se grupp V b.
Frälsningsarméns förtag och handelsdepartement, Östermalmsgatan 24 och Nybrogatan 61.

Ledning: Major Frölen.

Verksamheten omfattar utgifvande af tidningen »*Stridsropet*» samt broschyrer och böcker af olika slag, äfven försäljning af kaffe och te från arméns egna plantager, musikinstrument m. m.

Frälsningsarméns Slumstationer i Stockholm:

Renstjärnsgatan 26, S. t. Söder 1789.

S:t Eriksgatan 9, S. t. Kungsh 134.

S:t Badstugatan 76, S. t. 242 49.

Prästgårdsgatan 46, S. t. Söder 32 70;

samt i Stockholms närhet:

Ångsgatan 7, Hagalund, S. t. Hagalund

175, och

Gröndal, Liljeholmen, S. t. Gröndal 86.

Mottagningsstid kl. 9—10 f. m.

Ändamål: att genom föresyn och undervisning söka hjälpa de fattiga till själfhjälpl. Äfven gifves sjukvård och vakhjälpl, bespisning och beklädnad af barn (hufvudsakligen under skolåldern), rengörningar hos ensamma gamla o. d. praktiskt arbete; i regel gifves icke hjälp i form af penningar.

Ekonomi (gemensam för de 4 stationerna i Stockholm): Inkomster 1909 kr. 14,011:15. Utgifter 1909 kr. 13,486:42.

Lutherska Missionsföreningen i Stockholm.

Församlingar, ledning, ändamål och ekonomi, se denna förening grupp X c. Lutherska Missionsföreningens barnhem, se Grupp III a.

Fattigmissionen: Verksamheten utfövas dels af fattigmissionär C. J. Johansson, Frejgatan 23, 3 tr., S. t. Br. 32 05, dels af hvarje församling, som för ändamålet disponerar en fattigkassa afsedd för understöd af församlingens behöfvande medlemmar.

Till julen utdelas ved, mat, kläder, hyresbidrag m. m. Genom föredrag, musik,

sång, utdelande af väckelseskrifter m. m. arbetar missionen för religiöst och sedligt höjande af de hjälpbehöfvande.

Bibelkvinnoverksamhet omfattande hus- och sjukbesök med understöd i penningar, ved, mat och kläder i mån af tillgång bedrivs af föreningen i allmänhet genom två i föreningens tjänst anställda bibelkvinnor.

Metodistförsamlingarna i Stockholm.

Ledning: Pastorn inom hvarje församling.

Ändamål: Att bistå såväl medlemmar som utom församlingen stående fattiga, hvilka äro i behof af hjälp och stöd.

S:t Pauls församling: Pastor J. Wickman, Brännkyrkogatan 60, S. t. Söder 326.

Understödsverksamheten omfattar »*Sällskapet barnens vänner*», som underhåller en söndagsskola samt bekläder vid julen ett 40-tal af de fattigaste bland barnen, och »*Diakoniföreningen*», hvars uppgift är att stödja och med ett tillfälligt understöd hjälpa behöfvande, särskildt »de gamla».

Ekonomi. Utgifter 1909 för »Barnens vänner» Kr. 400:— och för »Diakoniföreningen» Kr. 300:—.

S:t Peters församling: Pastor K. Norström, Rådmansgatan 65, S. t. 15827.

Understödsverksamheten omfattar »*Kvinnoföreningen*», som arbetar för upprättandet af ett ålderdomshem för församlingsmedlemmar samt tillsvidare utdelar tillfälligt hjälp till medellösa gamla, »*Söndagsskolan*», som till medlemmarna utlämnar biblar, tidningar samt anordnar fester och utfärder efter sina tillgångar. »*Dorkasföreningen*», som arbetar för att gifva beklädnad till fattiga söndagsskolebarn samt att under sommaren utackordera några af dem vid skollofskolonier. »*Epworthföreningen*», hvars medlemmar besöka sjuka fattiga i deras hem och där gifva dem den hjälp de sakna; samt å sjukhusen, där de försöka bereda patienterna förströelse genom att bjuda dem på förfriskningar, lämna dem böcker, tidningar m. m. »*Till de fattige*» är en särskild kassa för tillfälliga understöd i allmänhet.

Ekonomi. Kvinnoföreningens inkomster 1909 kr. 1,246:75, hvaraf kr. 700:— utdelats i tillfälliga understöd åt gamla. Dorkasföreningens utgifter 1909 kr. 600:20. Söndagsskolans utgifter 1909 kr. 901:—. Kassans »*Till de fattige*» utgifter 1909 kr. 430:04. Epworthföreningens utgifter 1909 kr. 1,200:—.

Trefaldighetskyrkans församling: Pastor A. Engström, Skepparegatan 7, S. t. 222 02.

Understödsverksamheten omfattar »Söndagsskola» och *Skollofskoloni*, genom hvilka omkring 25 barn utsändas till landet under c:a 9 veckor. (De flesta äro utom församlingen stående barn.) *Epworthföreningen*, som verkar genom fattig- och sjukbesök i hemmen och på sjukhusen, samt en kassa »*Till de fattiga*», hvaraf understöd, särskildt vid julen, utdelas till äldre personer.

Ekonomi. Skollofskoloniens utgifter 1909 Kr. 1,300: —, Epworthföreningens utgifter 1909 kr. 400: —, Kassans »till de fattiga» utgifter 1909 Kr. 200: —.

S:t Marcus församling: Pastor R. Wahlby, Högbergsgatan 11, S. t. Söder 3520.

Understödsverksamheten omfattar »Söndagsskola», genom hvilken ett 30-tal af barnen vid julen erhålla full eller delvis beklädnad, samt *Epworthföreningen*, som verkar genom fattig- och sjukbesök i hemmen och på sjukhusen.

Ekonomi. Utgifter 1909 för Söndagsskolan och beklädnadsverksamheten Kr. 600: —. Utgifter för Epworthföreningen 1909 Kr. 230: —.

S:t Johannes församling: Utöfvar enligt uppgift ingen välgörenhetsverksamhet.

Nya församlingen å Kungsholmen: Pastor Aug. Berg, Kommandörsgatan 33 A, S. t. Östern. 24 59.

Understödsverksamheten omfattar »Söndagsskola», från hvilken ett 20-tal barn vid julen erhålla delvis beklädnad, samt *Epworthföreningen*, som verkar genom fattig- och sjukbesök.

Ekonomi. Söndagsskolans utgifter 1909 Kr. 100: —.

Mosaiska församlingens i Stockholm fattigvård handhafves af en fattigvårdsnämnd. Nämnden består af 9 ledamöter, 6 kvinnliga och 3 manliga samt 5 suppleanter, 3 kvinnliga och 2 manliga, valda för 2 år i sänder bland församlingens ledamöter. Vid årets första sammanträde och sedan så ofta som omständigheterna så fordra bestämmer nämnden, hvilka bland dess ledamöter skola genom att ställa sig i personlig förbindelse med understödstagarna förskaffa nämnden de upplysningar, hvilka för ett ändamålsenligt handhavande af fattigvården under löpande tjänstgöringsår äro af nöden. Samtidigt förordnar nämnden, hur detta bestyr bör mellan utsedda ledamöter fördelas, samt, efter förslag af ledamot, som önskar biträde, hvilka bland församlingens medlemmar som skola lämna sådant biträde.

Nämnden har tillsyn och vård om församlingens fattiga och tilldelar dem, som

alldeles icke eller blott till en del förmå själfva bidraga till sitt uppehälle, understöd i mån af behof och på sådant sätt, att största möjliga åtnåd beredes dem. I främsta rummet beredes den behöfvande arbetsförtjänst. Understöd utgår dessutom i form af hyresbidrag, matvaror eller andra förnödenheter och endast undantagsvis kontanta penningar.

Nämnden besörjer äfven den fattigvård, som kan ifrågakomma för främlingar af judisk trosbekännelse, som anlända hit, i tillämpliga delar på förut angifvet sätt samt helst genom beviljande af *reseunderstöd*, så att personerna ifråga icke vidare falla församlingens fattigvård till last.

Därest ledamot vid utöfvande af sitt bestyr finner nödigt, må han utdela tillfälligt understöd eller tilldela främling reseunderstöd, dock icke öfver vissa på förhand af nämnden bestämda belopp eller däremot svarande värde. Sålunda beslutad utgift anmäles och protokollföres vid nämndens nästpåföljande sammanträde. I de vid nämndens sammanträden förda protokollen upptagas storlek och beskaffenhet af beviljade understöd samt namnen på dem, som fått sig understöd beviljade, det senare för så vidt ej nämnden anser särskilda grannlaghetsskäl föreligga för att dessa icke böra offentliggöras.

Mosaiska fattigvårdsnämndens expedition, Wahrendorffsgatan 3, S. t. 62 30, onsdagar kl. 9—10 f. m.

Nämndens ledamöter: herr Herm. Lamm, ordf.; d:r Nils Geber, sekr.; herr Max Hüttner, kassaförv.; herr D. Simon; herr Abr. Nachanson; fruarna E. Wickert och P. Lichtenstein samt frökarna G. Elliot, E. Ruben och R. Davidson.

Stockholms Evangelisk-lutherska Missionsförening. Missionshyddorna, diakoni-verksamheten m. m. se Grupp X c.

Stockholms Stadsmission. Expedition Stortorget 16, 2 tr., S. t. 144 19. Expeditionsföreståndare: Stadsmissionär N. Johansson.

Ledning. Styrelse: kyrkoherde V. Montell, ordf.; öfverlärare A. Blomqvist, v. ordf.; pastor Sam. Thysell; herr Eggert Hökerberg, sekr.; öfverlärare P. E. Persson, skattm. jämte 8 öfriga ledamöter.

Missionsföreståndare: pastor Sam Thysell, Riddaregatan 41, S. t. 202 56.

Biträdande vid missionsarbetet: pastor S. Westman, Vikingagatan 13, S. t. Va 3528.

Ändamål. Evangeliseringsarbete i förening med social hjälpverksamhet bland de lager af Stockholms befolkning, där den andliga och sociala nöden är störst.